

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

4/2005

ALUETALOUS JA ELINKEINOELÄMÄ

Seudun talous on kokonaisuudessaan hyvässä nousussa

VÄESTÖ

Seudulla muuttovoittoa

TYÖMARKKINAT

Nuoriso- ja pitkäaikais-työttömien määrät laskeneet

TOIMITILAMARKKINAT

Toimitilamarkkinoilla elpymisen merkkejä

YMPÄRISTÖ

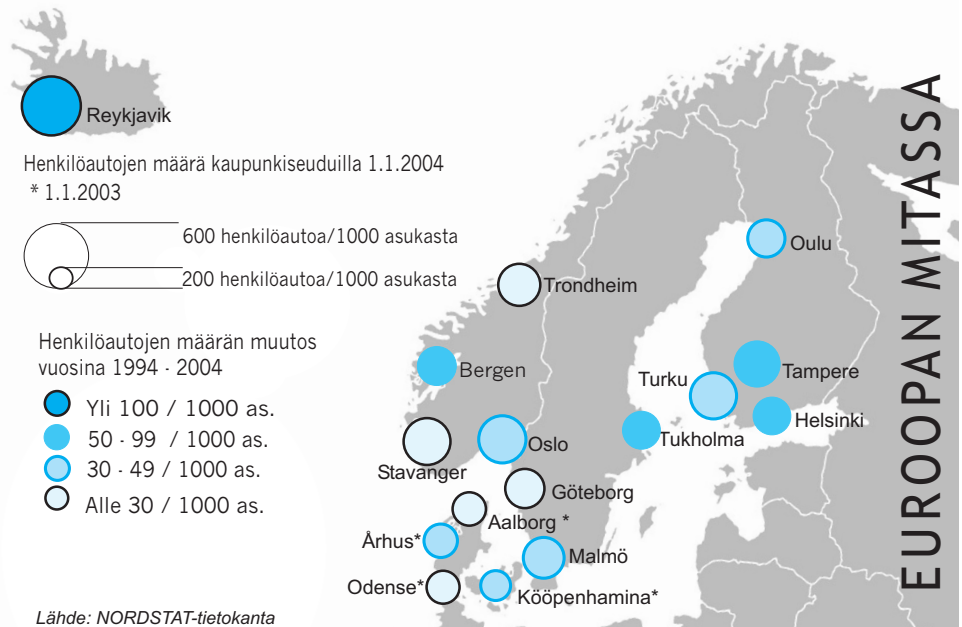
Jättemäärissä nousua – kaasu hyötykäyttöön

VALOKIILASSA

Tuula Miettinen ja Vesa Keskinen

Tyytyväisyys asuinkunnan palveluihin

Ajankohtaiskatsaus seudun kehitykseen 1.12.2005

Reykjavikin seutu autoistuu

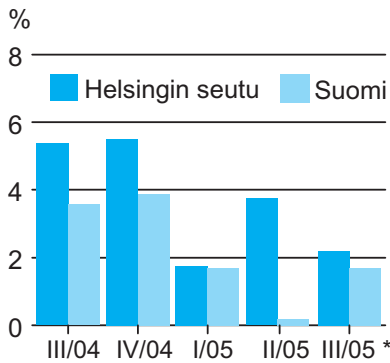
Reykjavikin seudulla oli Pohjoismaiden eniten henkilöautoja, 580 autoa, tuhatta asukasta kohti vuonna 2004. Myös autokannan kasvu kymmenessä vuodessa oli tätä mittaria käyttäen suurin, 137 autoa. Islannin henkilöautoista 63 prosenttia oli Reykjavikin seudulla. Oslon seudulla oli 413 henkilöautoa tuhatta asukasta kohti ja lisäksi vuoteen 1994 oli 40 autoa. Kasvu oli pohjoismaisittain keskitasoa. Oslon seudulla oli runsas viidennes Norjan koko henkilöautokannasta.

Tuhatta Tukholman seudun asukasta kohti henkilöautoja oli 401 ja takseja 0,4 eli Pohjoismaiden eniten. Henkilöautokannan lisäys, 64 autoa, on ollut Pohjoismaiden toiseksi suurin. Tuhatta Helsingin seudulla asuvaa kohti oli viime vuonna 390 autoa. Kymmenessä vuodessa lisäys on ollut 54 autoa per tuhat asukasta. Viidesosa Suomen autokannasta oli Helsingin seutukunnassa. Takseja on pohjoismaisittain paljon eli 0,2 tuhatta asukasta kohti.

Kööpenhaminan seudulla henkilöautoja oli vertailuista kaupungeista vähiten, sillä niitä oli 321 tuhatta asukasta kohti. Lisäys kymmenessä vuodessa oli noin 45 autoa eli pohjoismaista keskitasoa. Muillakin Tanskan kaupunkiseuduilla henkilöautoja oli vähän muihin pohjoismaisiin kaupunkiseutuihin verrattuna.

Tuotannon volyymi

Muutos (%) edellisestä vuodesta

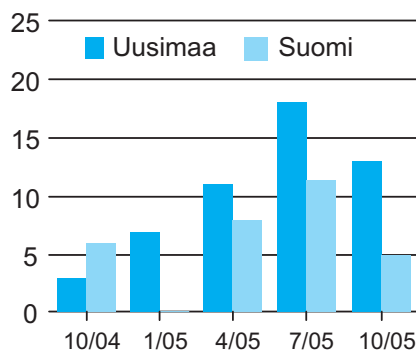

* ennakkoarvio

Lähde: Tilastokeskus sekä YTV ja Seppo Laakso

Teollisuuden odotukset suhdannenäkymistä

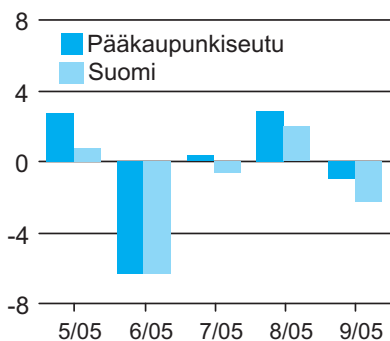
Saldo

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto, EK, suhdannebarometri

Kotitalouksien odotukset Suomen talouden kehityksestä seuraavien 12 kuukauden aikana

Saldo

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

ALUETALOUS

Seudun talous on kokonaisuudessaan hyvässä nousussa

Tuotanto kasvoi Helsingin seudulla ennakkoarvion mukaan hieman yli 2 prosenttia edellisvuodesta kuluvaan vuoden kolmannella neljänneksellä. Vaatimattomasta kasvuluvusta huolimatta Helsingin seudun talous on kokonaisuudessaan hyvässä nousussa. Kasvuprosenttia alentaa teollisuustuotannon volyymin lasku edellisvuoden vastaavan ajankohdan poikkeuksellisen korkeista lukemista. Useimmat palvelualat sekä rakentaminen kasvoivat reippaasti. Helsingin seudulla tuotanto kasvoi arvion mukaan noin puoli prosenttiyksikköä enemmän kuin koko maassa vuoden kolmannella neljänneksellä. Tuotannon kasvu seudulla on ollut nopeampaa kuin koko maassa jo lähes kahden vuoden ajan vuoden 2004 alusta lukien.

Suhdanteiden ennakkoidaan kohentuvan myös lähikuukausina

Teollisuus ja rakentaminen

Uudenmaan teollisuuden ja rakentamisen ajantasainen suhdannetilanne on parantunut loppukesän kuluessa ja suhdanteiden ennakkoidaan kohentuvan myös lähikuukausina. Suhdannenäkymien saldoluku oli lokakuussa 13. Heinäkuussa se oli 18.

Tuotanto on lisääntynyt viime kuukausina, ja tuotantomäärät ovat myös vuoden takaista suuremmat. Tuotannon ennakkoidaan kasvavan loppuvuoden aikana. Tuotantokapasiteettitilanne vaihtelee yrityksittäin ja tilauskirjat ovat likimain normaalit, saldoluku -1. Koko maassa tuotannon kasvun arvioidaan jatkuvan loppuvuonna sekä ensi vuoden alussa. Rakennusalan tavoin teollisuudessa on ongelmaksi nousemassa pula ammattitaitoisesta työvoimasta. Uudellamaalla teollisuuden ja rakentamisen henkilökunnan määrä on pysynyt viime kuukausina likimain ennallaan. Investoinnit ovat hieman vuoden takaista vähäisemmät.

Koko maassa teollisuusyritysten työvoima pysyi lähes ennallaan heinä–syyskuussa. Seuraavan kolmen kuukauden aikana henkilöstön arvioidaan kääntyvän loivaan kasvuun. Rakennusyritysten henkilökunnan määrä kasvoi selvästi heinä–syyskuussa. Rakennusyritykset odottavat työvoiman määränsä kasvavan jonkin verran vielä loppuvuonnakin.

Palvelu yritykset

Uudenmaan palvelu yritysten suhdannetilanne on parantunut viime kuukausina ja lähikuukausien suhdannenäkymät ovat aiempaa paremmat. Suhdannenäkymien saldoluku oli lokakuussa 10, kun saldoluku oli heinäkuussa -2. Uudenmaan palvelu alojen suhdannekuva on koko maan keskiarvoa kirikkaampi sekä ajankohtaisen tilanteen että odotusten osalta.

Myynti on loppukesän kuluessa lisääntynyt yleisesti ja loppuvuotta koskevat myyntinäkymät ovat hyvät. Myynnin ennakkoidaan lisääntyvän vuositasolla noin 5 prosentin vauhtia. Henkilökuntaa on palkattu hieman lisää viime kuukausina ja työvoimaa suunnitellaan lisättävän myös loppuvuoden aikana.

Tuotantokapeikkoja ilmoitti lokakuussa 37 prosenttia vastaajista. Ammattityövoiman puute on nousut yleisimmäksi kapeikkotekijäksi 19 prosentin osuudellaan. Samaan aikaan heikko kysyntä on ongelmana 14 prosentilla alasta. Muut kapeikot ovat harvinaisia. Kannattavuus on viime kuukausien hintojen laskusta huolimatta vuoden takaista parempi. Koko maassa palveluyritykset kuvaavat suhdannetilannettaan tällä hetkellä hieman normaalia paremmaksi.

Kuluttajien luottamus tulevaisuuden kehitykseen heikentynyt

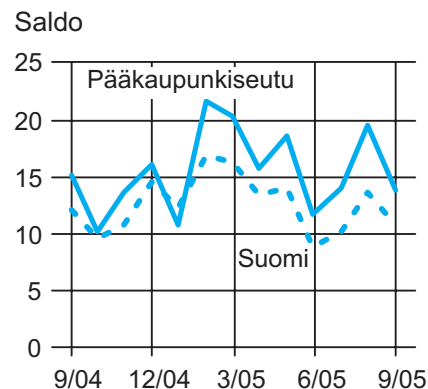
Pääkaupunkiseudun kuluttajien luottamusindikaattorin arvo oli syyskuussa 13,9. Koko maan kuluttajilla oli tätä vähemmän luottamusta tulevaisuuteen, sillä saldoluvun arvo oli 10,8. Sekä koko maassa että pääkaupunkiseudulla luottamus oli suunnilleen samalla tasolla kuin heinäkuussa, mutta elokuun tilanteeseen nähden se oli laskenut.

Kuluttajien luottamus omaan talouteen pääkaupunkiseudulla oli laskenut syyskuussa kahteen edelliseen kuukauteen verrattuna. Saldoluku oli syyskuussa 11,7, kun se vielä heinäkuussa oli 16,9. Luottamus Suomen talouden kehitykseen oli vähentynyt sekä pääkaupunkiseudulla että koko maassa. Pääkaupunkiseudun saldoluku oli -0,9 ja koko maassa se oli -2,3.

Myös työttömyyden kehityksen suhteen oletukset olivat muuttuneet syyskuussa edellistä kuukautta synkemmiksi. Pääkaupunkiseudulla saldoluku oli -3,7 ja koko maassa se oli -7,8. Pääkaupunkiseudun kuluttajista lähes 36 prosenttia oletti työttömiä olevan vuoden kuluttua paljon tai jonkin verran enemmän. Koko maassa vastaava osuus oli 41 prosenttia.

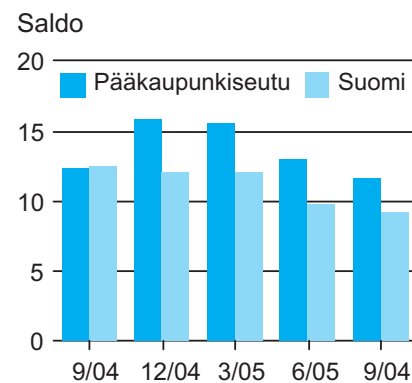
Kuluttajien luottamus omiin säästämismahdollisuuksiin oli korkealla tasolla, vaikka siinäkin oli tapahtunut laskua. Pääkaupunkiseudun kuluttajista todennäköisesti säästää neljä viidesosaa. Vastaava osuus koko maassa oli 77 prosenttia. Saldoluku oli pääkaupunkiseudulla 48,6 ja koko maassa 44,1.

Kuluttajien luottamusindikaattori

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kotitalouksien odotukset oman talouden kehityksestä seuraavien 12 kuukauden aikana

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

VÄESTÖ

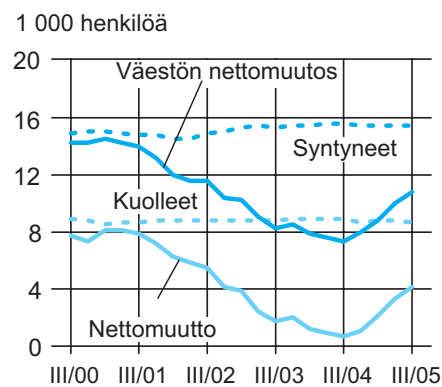
Väestömäärät kasvussa

Heinä–syyskuussa Helsingin seudun väestö kasvoi 3 850 asukkaalla. Kahdentoista edellisen kuukauden aikana lisäys oli ollut 10 830 henkilöä. Heinä–syyskuussa syntyneitä oli 4 070 ja kuolleita 2 070. Tulomuuttajia oli 1 850 henkilöä lähtömuuttajia enemmän.

Helsingissä väestö kasvoi 1 360 asukkaalla. Luonnollinen väestönlisäys oli 460 helsinkiläistä ja nettomuutto oli 900 henkilöä. Espoon väestö kasvoi heinä–syyskuussa 1 750 asukkaalla ja Vantaalla lisäys oli 240 henkilöä.

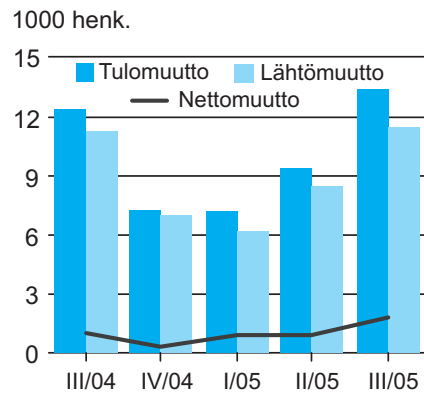
Väestönmuutos ja sen osatekijät Helsingin seudulla

Liukuva vuosisumma

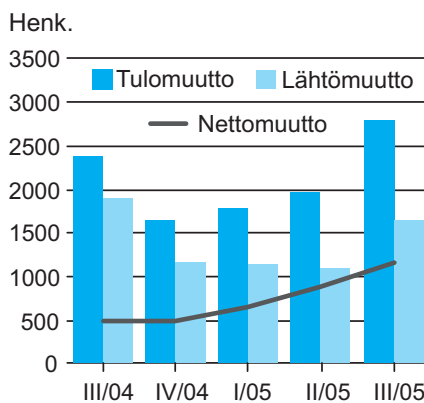
Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Nettomuutto Helsingin seudulla

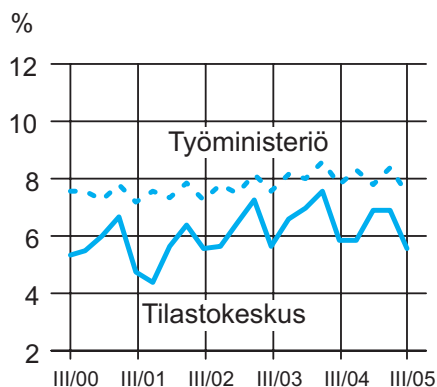
Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Ulkomainen nettomuutto Helsingin seudulle

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Työttömyysaste (%)

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus ja työministeriö, työnvälitystilasto

Seudulla muuttovoittoa

Kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Helsingin seudun muuttovoitto oli 1 850 henkilöä, sillä seudulle muuttajia oli 13 370 ja pois muutti 11 520 asukasta. Helsingin seudulle saapui ulkomailta heinä–syyskuussa 2 800 muuttajaa ja lähtömuuttajia oli 1 640, joten tämä lisäsi väestön määrää 1 160 henkilöllä. Seudun ja muun Suomen välinen muuttoliike toi muuttovoittoa 690 henkilöä.

Helsingin muuttovoitto oli 900 uutta asukasta, joista ulkomaisen muuttovoiton osuus oli 660 henkilöä. Helsingistä muulle seudulle muuttajia oli 1 180 tulomuuttajia enemmän, mutta muuttovoitto muualta Suomesta toi 1 420 uutta helsinkiläistä.

Espoossa oli tulomuuttajia 1 110 henkilöä enemmän kuin lähtömuuttajia. Muuttovoittoa oli ulkomailta 320, seudulta 520 ja muualta Suomesta 270 henkilöä. Vantaalla oli muuttotappiota 200 asukasta. Vantaalla asukasmäärä kasvoi ulkomaisesta nettomuutosta johtuen 100 vantaalaisella, mutta seudun sisäisessä muutossa muuttotappio oli 60 henkilöä. Lisäksi muualle Suomeen oli enemmän lähtömuuttajia kuin tulomuuttajia, kaikkiaan 240 henkilöä.

Kehysalueella lähtö- ja tulomuuttajien määrä oli lähes sama, sillä väestö lisääntyi vain 10 henkilöllä. Seudun ja muun Suomen välinen muuttotappio oli 790 asukasta. Muuttovoitto pääkaupunkiseudulta oli 720 henkilöä. Ja ulkomailta tullut muuttovoitto toi kehysalueelle 80 uutta asukasta.

TYÖMARKKINAT

Työttömyysaste laskussa

Helsingin seudulla työttömyysaste oli 5,6 prosenttia ja koko maassa 7,2 prosenttia kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen tietojen mukaan. Työttömyys laski edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna Helsingin seudulla 0,3 ja koko maassa puoli prosenttiyksikköä. Naisten työttömyysaste oli Helsingin seudulla 6 prosenttia ja vuosi sitten 5,3 prosenttia. Miesten työttömyys sen sijaan oli laskenut 1,3 prosenttiyksikköä viime vuoden heinä–syyskuuhun verrattuna ja se oli 5,2 prosenttia. Koko maassa naisten työttömyysaste oli 7,8 ja miesten 6,6 prosenttia.

Työvoimaministeriön tietojen mukaan työttömyysaste oli 7,5 prosenttia Helsingin seudun ja koko maassa 9,8 prosenttia. Korkein työttömyysaste oli Helsingissä, 8,7 prosenttia. Espoossa se oli 6,2, Vantaalla 7,7 ja kehysalueella 6 prosenttia. Vuotta aiempaan tilanteeseen verrattuna Helsingin seudulla ja koko maassa laskua oli puoli prosenttiyksikköä. Helsingissä, Espoossa ja kehysalueella vähennys oli 0,3 ja Vantaalla 0,2 prosenttiyksikköä.

Helsingin seudulla työttömien lukumäärä laski heinä–syyskuussa vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna 4,2 prosenttia eli 1 700 henkilöllä. Työttömänä oli 39 100 seudun asukasta. Koko maassa työttömien määrä laski 5,7 prosenttia ja heitä oli 189 600.

Työllisyysaste eli työllisten osuus 15–64-vuotiaasta väestöstä oli 74,8 prosenttia pääkaupunkiseudulla ja Helsingin seudulla 74,5 prosenttia heinä–syyskuussa. Osuudet olivat lähes samalla tasolla kuin vuotta aikaisemminkin. Koko maassa työllisyysaste oli 69,2 prosenttia.

Nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömien määrät laskeneet

Pitkäaikaistyöttömien määrä laski Helsingissä ja Espoossa hieman yli viisi prosenttia edellisvuoden syyskuuhun verrattuna. Vantaalla lisäystä oli noin viisi prosenttia. Helsingissä yli vuoden työttömänä olleita oli 8 550, Espoossa 2 210, Vantaalla 2 450 ja kehysalueella 2 330 henkilöä.

Koko maassa sekä Helsingin seudulla vähennystä oli 3,2 prosenttia. Helsingin seudulla yli vuoden työttöminä olleiden osuus työvoimasta oli 2,3 prosenttia ja koko maassa 2,7 prosenttia kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä.

Alle 25-vuotiaita työttömiä oli Helsingin seudulla 3 850 ja koko maassa 28 150 nuorta. Heidän määränsä laski seudulla 13 prosenttia ja koko maassa 12 prosenttia. Helsingissä nuorisotyöttömien määrä laski 17 prosenttia ja syyskuussa heitä oli 1 820. Myös Vantaalla nuorten työttömien määrä supistui huomattavasti eli 16 prosenttia. Vantaalla oli 670 nuorta työtöntä. Espoossa laskua oli 4 prosenttia ja kehysalueella 6 prosenttia. Espoon nuorisotyöttömien määrä oli 630 ja kehysalueella oli 720 nuorta työttömänä.

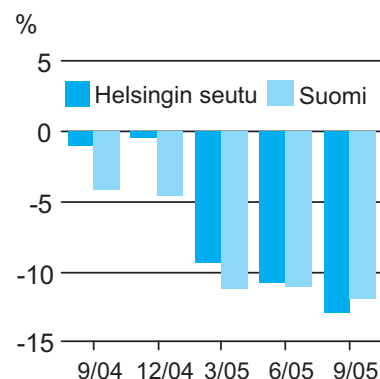
Liike-elämän palveluissa eniten ylityötunteja ja työllisen työvoiman lisäystä

Helsingin seudulla tehtiin 4,7 milj. ylityötuntia heinä–syyskuun aikana. Lisäystä oli 2,8 prosenttia. Koko maassa määrä oli suunnilleen sama kuin vuotta aiemmin, 16,6 milj. tuntia. Eniten Helsingin seudulla tehtiin ylityötunteja liike-elämän palveluissa kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä. Määrä oli 1,2 milj. ylityötuntia ja lisäystä oli viime vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden 109 prosenttia. Toiseksi eniten ylityötunteja oli kuljetuksessa, varastoinnissa ja tietoliikenteessä. Määrä oli 0,8 milj. tuntia ja lisäys 28 prosenttia. Koko maassa eniten ylityötunteja tehtiin teollisuudessa, noin 4,6 milj. ja vähennys oli noin viisi prosenttia. Toiseksi eniten ylityötunteja tehtiin rakentamisessa, jossa määrä supistui noin viisi prosenttia.

Helsingin seudulla liike-elämän palvelut lisäsivät työllistä työvoimaansa lähes kymmenesosan, liikenne ja rakentaminen lähes 7 prosenttia. Liike-elämän palveluissa oli töissä 120 700, liikenteessä 56 500 ja rakentamisessa 35 600 työntekijää. Eniten työllisten määrä laski julkisessa hallinnossa, 17 prosenttia. Rahoitussektorilla työllisen työvoiman määrä laski kymmenen prosenttia. Julkisessa hallinnossa oli työssä Helsingin seudulla 33 000 ja rahoitussektorilla 23 000 henkilöä.

Nuorisotyöttömyys

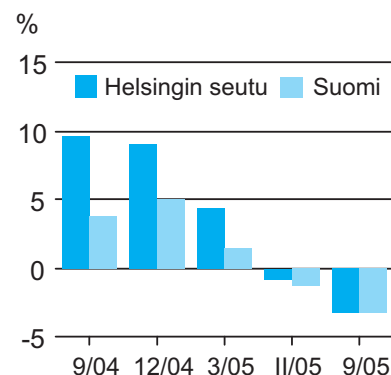
Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Työministeriö, työnvälitystilasto

Pitkäaikaistyöttömyys

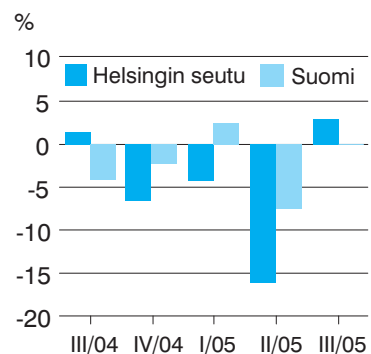
Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Työministeriö, työnvälitystilasto

Ylityötunnit

Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

TOIMITILAMARKKINAT

Toimitilamarkkinoilla elpymisen merkkejä

Toimistomarkkinat osoittavat elpymisen merkkejä. Etenkin keskeisimmillä paikoilla vajaakäyttö on vähentynyt ja vuokratasot ovat lähteneet varovaiseen nousuun. Positiivisimpia merkit ovat toistaiseksi Helsingissä.

Vajaakäyttöluvut ovat kääntyneet laskuun, joka tosin toistaiseksi ulottuu vain Helsingin kaupungin alueelle Catellan tietojen mukaan. Voimakkain kysyntä kohdistuu edelleen korkealuokkaisiin toimitiloihin, joiden vuokrakehitys on myös ollut vahvinta. Laadullisten tekijöiden ohella myös sijainti vaikuttaa kehitykseen voimakkaasti, ja alueelliset erot ovat näin ollen merkittäviä. Markkinoiden kahtiajakautuminen näyttää jatkuvan: hyvien, korkealuokkaisten tilojen vuokrien lasku näyttää pysähtyneen; kun taas huonompilaatuisten toimistojen ongelmat jatkuvat edelleen.

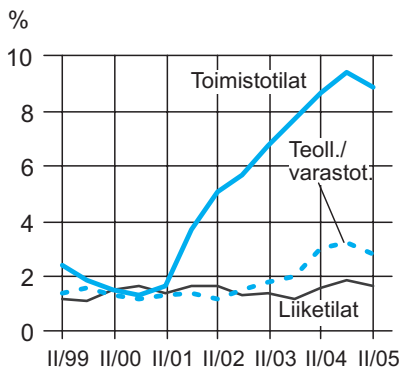
Pääkaupunkiseudun toimitilojen vajaakäyttöaste 'vacancy rate' oli Helsingin ydinkeskustassa ja Ruoholahdessa ja Espoon länsiosassa 6 prosenttia. Vantaan lentokenttäalueella ja Leppävaarassa se oli 10 prosenttia. Keilaniemessä, Otaniemessä ja Pohjois-Tapiolassa 14 prosenttia ja Herttoniemessä 19 prosenttia.

Helsingin keskustan toimistomarkkinoita kuvaavan KTI:n vuokraindeksin pisteluku pysyi lähes ennallaan tarkastellulla puolivuotisjaksolla. Vuositasolla muutos oli -1,2 prosenttia. Käyttöasteiden parantuessa vuokratasotkin yleensä alkavat hiljalleen taas nousta. Lukumääräisesti uusia vuokrasopimuksia toimitiloista Helsingin keskustassa on kuitenkin tehty melko vähän viimeisen puolen vuoden aikana. Kampin rooli keskustan toimitilamarkkinoilla näyttää edelleen kasvavan tasaisena jatkuvan tilakysynnän ja nousevien vuokrien ansiosta. Kluuvissa ja Kaartinkaupungissa puolestaan vuokratasot ovat jatkaneet hienoista laskuaan.

Ydinkeskustan ulkopuolisella Helsinginniellä toimitilojen vuokrat jatkavat yhä hienoisessa noususuuntauksessa. Kysyntä ja tarjonta ovat pysytelleet kohtuullisella tasolla. Muualla Helsingissä toimitilojen vuokrat ovat edelleen joustaneet alaspäin. Myös Ruoholahden toimitilojen vuokrataso on hieman laskenut viime vuodesta, vaikka tyhjän tilan määrä siellä onkin vähentynyt lähes puoleen. Korkea vajaakäyttö Pitäjänmäen alueella näyttää jatkuvan, mikä aiheuttaa laskupaineita myös vuokratasoihin. Alueella on tosin tehty muutamia melko kalliitakin uusia sopimuksia.

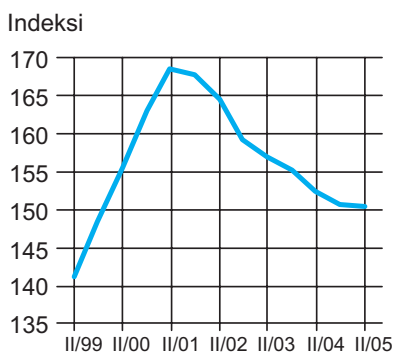
Espoon toimistomarkkinoita pitkään vaivannut vajaakäyttö näyttäisi hieman hellittäneen ja lukuisia sopimuksia on tehty viimeisen vuoden aikana. Leppävaaran vetovoima on edelleen suuri ja tyhjän toimitilamäärä siellä onkin vähentynyt. Myös Otaniemessä ja Pohjois-Tapiolassa toimitilojen käyttöasteet ovat nousseet vuoden takaisesta tilanteesta. Erot eri alueiden ja eritasoisten kohteiden välillä ovat kuitenkin edelleen huomattavia ja vuokratasot ovat edelleen laskusuunnassa.

Tyhjillään olevien toimitilojen osuus pääkaupunkiseudulla

Lähde: Catella ja Kiinteistöalouden instituutti, KTI

Ydinkeskustan toimitilojen uusien vuokrasopimusten vuokrataso, indeksi 1992=100

Lähde: Catella ja Kiinteistöalouden instituutti, KTI

Vantaalla suurin kysyntä keskittyy edelleen lentokentän ympäristöön, jossa tyhjän tilan määrä on pysytellyt alhaisena ja uusia sopimuksia on solmittu muuta Vantaata enemmän. Vantaan toimistovuokrien lasku on lähes pysähtynyt ja tyhjän tilan määrä monilla muillakin osamarkkinoilla on pienentynyt tai pysynyt entisellään. Uusia sopimuksia on solmittu hieman edellistä puolivuotiskautta enemmän.

YMPÄRISTÖ

Kaukokulkeumat vaikuttaneet ilmanlaatuun

Ilma oli suurimman osan kesää melko puhdasta Helsingin keskustaa lukuun ottamatta. YTV:n ilmanlaatumittausten mukaan ilmanlaatu oli hyvä suurimman osan kesä-, heinä- ja elokuuta Tikkurilassa ja Leppävaarassa sekä seudun asuinalueilla. Elokuussa havaittiin kaksi kaukokulkeumatilannetta, jolloin pääkaupunkiseudulle kulkeutui kaakosta, Venäjältä, saastunutta ilmaa. Ensimmäinen kaukokulkeuma oli yleisurheilun maailmanmestaruuskilpailujen aikaan, mutta otsonipitoisuudet pysyivät tasolla, jolloin terveyshaitat olivat epätodennäköisiä. Jälkimmäisen tilanteen aikana hiukkaspitoisuudet olivat korkeita ja johtivat hengitettävien hiukkasten (PM₁₀) raja-arvotason ylittymiseen Helsingin keskustassa.

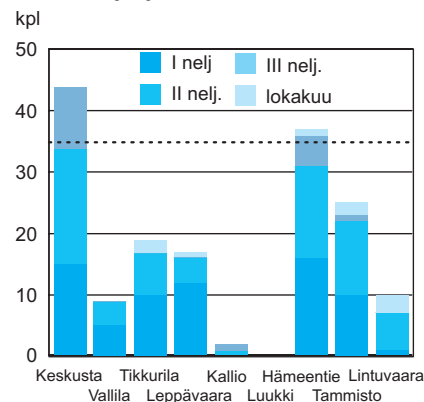
Syyskuussa pääkaupunkiseudun ilma oli verraten puhdasta vilkkaimmin liikennöityjä alueita lukuun ottamatta. Kuukauden ilmanlaatua leimasi muutama kaukokulkeuma. Helsingin ilmassa oli Autottomana päivänä (22.9.) pakokaasuja tavallisen arkipäivän tapaan.

Jättemäärissä nousua – kaasu hyötykäyttöön

Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksessa vastaanotettiin kaikkiaan jätettä 172 400 tonnia, josta yhdyskuntajätettä oli 72 000 tonnia. Koko jättemäärä kasvoi kolmanneksen viime vuoden heinä-syyskuuhun verrattuna. Yhdyskuntajätteen määrä lisääntyi noin viisi prosenttia.

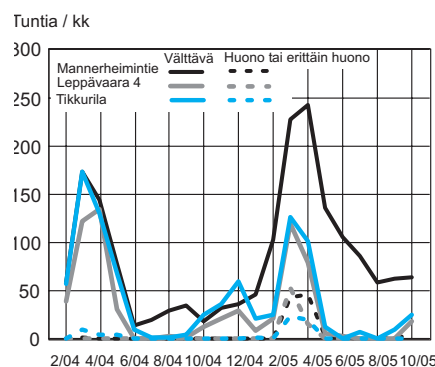
Vuonna 2004 kaatopaikkakaasua kerättiin yhteensä noin 48 milj. m³. Lokakuusta 2004 lähtien kaasua on hyödynnetty Kivenlahden lämpökeskuksessa. Lämpökeskuksen vuotuinen kaasunkäyttö on noin 32 milj. m³. Keväällä 2006 hyötykäyttökapasiteettia nostetaan, jonka jälkeen vuotuinen kaasunkäyttö on noin 42 milj. m³. Tällöin kaasulla tuotetaan jopa 11 prosenttia Espoon vuotuisesta kaukolämmöntarpeesta. Hyötykäyttökapasiteetin nostosta huolimatta kaikkea kaasua ei saada hyödynnettäväksi ja tämän vuoksi kerättyä kaasua joudutaan edelleen polttamaan myös kaatopaikalla soihduissa metaani- ja hajupäästöjen minimoimiseksi.

Hengitettävien hiukkasten (PM₁₀) raja-arvotason ylitykset 2005

Lähde: YTV

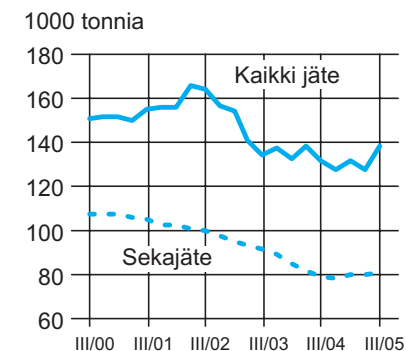
Välttävä tai huono ilmanlaatu, tunteja

Lähde: YTV

YTV:n jätteenkäsittelykeskuksessa vastaanotettu jäte

Liukuvalla vuosisummalla kausitasoitettu määrä, 1 000 tonnia

Lähde: YTV

Tyytyväisyys asuinkunnan palveluihin

Kaupunki- ja kuntapalvelututkimus

Kaupunki- ja kuntapalvelututkimuksella on selvitetty asukkaiden mielipiteitä asuinkunnastaan ja sen tarjoamista palveluista noin neljän vuoden välein vuodesta 1983 lähtien. Helsinki, Espoo ja Tampere, Kemi ja Kuusankoski ovat osallistuneet tähän kyselyyn kuusi kertaa. Tänä vuonna tutkimuksen kohderyhmänä olivat 30 kunnan 18–70-vuotias väestö, yhteensä noin 29 000 henkilöä. Vastausprosentti oli 45,9. Espoossa tutkimukseen vastasi 1 751 henkilöä ja vastausprosentti oli 44,4. Helsingiläisiä vastaajia oli 1 937 eli puolet otokseen (4 000) kuuluneista.

Tyytyväisyys indeksissä mukana oleviin palveluihin oli alhaisimmillaan huippusuhdanteessa 1989 ja korkeimmillaan lamavuonna 1993. Vuodesta 1983 kuntien väliset erot ovat pienentyneet, tyytyväisyys on lisääntynyt etenkin Espoossa.

Espolaisten tyytyväisyys asuinkuntaansa lisääntynyt

Espolaisten tyytyväisyys asuinkuntaansa on lisääntynyt vuodesta 2001 Kaupunki- ja kuntapalvelututkimuksen ns. suppealla¹⁾ asuinkuntaindeksillä mitattuna (kuvio 1).

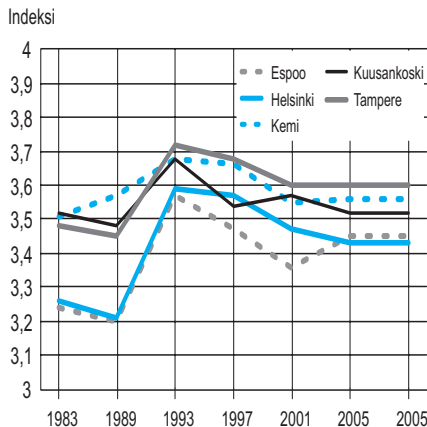
Myös ns. laajan²⁾, yhteensä 54 palvelua tai asiaa sisältävän, asuinkuntaindeksin mukaan espoolaiset ovat tyytyväisempiä kotikuntansa asioihin kuin vuonna 2001. Tyytyväisyys asuinkuntaan on lisääntynyt tutkimuksessa molempina vuosina mukana olleista 16 kunnasta eniten Järvenpäässä, Rovaniemellä ja Espoossa. Indeksini perusteella tyytyväisimpiä kunnan palveluihin ovat Jämsänkosken, Siilinjärven ja Ruokolahden asukkaat. Espolaiset eivät ole indeksin mukaan kuitenkaan aivan yhtä tyytyväisiä kuin kaikkien 30 tutkimuskunnan asukkaat keskimäärin.

Espoossa eniten tyytyväisyys on lisääntynyt vuokra-asunnon saantiin ja ympäristön siisteyteen (taulukko 1). Lähes yhtä paljon on lisääntynyt luonto- ja retkeilyreitteihin, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, juomaveden laatuun ja kevyen liikenteen liikenneoloihin tyytyväisten osuus.

Eniten on vähentynyt tyytyväisyys kunnan talousasioiden hoitoon (taulukko 2). Tyytyväisten osuus talousasioiden hoitoon oli vähentynyt 13 prosenttiyksiköllä. Jonkin verran vähemmän oli vähentynyt terveyskeskuksen lääkäripalveluihin tyytyväisten osuus.

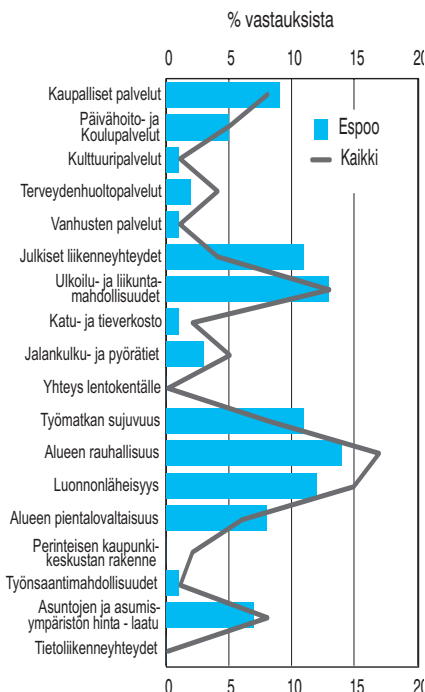
Kaupunki- ja kuntapalvelututkimuksen espoolaiset vastaajat painottavat asuinalueen valinnassa kaikkien tutkimuskuntien vastaajiin verrattuna keskimääräistä enemmän hyviä julkisia liikenneyhteyksiä ja työmatkan sujuvuutta ja keskimääräistä vähemmän alueen rauhallisuutta ja luonnonläheisyyttä (kuvio 2).

Kuvio 1. Suppean asuinkuntaindeksin kehitys

Lähde: Kaupunki- ja kuntapalvelut 2005

Kuvio 2. Asuinalueen valintaan vaikuttavat tekijät

Lähde: Kaupunki- ja kuntapalvelut 2005

Moniin Kaupunki- ja kuntapalvelututkimuksessa kysytyistä asioista vain vähemmistö osasi sanoa kantansa eli että asia oli kunnassa hyvin tai huonosti. Niistä asioista, joista vähintään neljä viidestä ilmaisi kantansa, tyytyväisimpiä oltiin turvallisuuteen (kuvio 3). Lähes 90 prosenttia espoolaisista vastaajista oli tyytyväisiä asuinalueen turvallisuuteen ja lähes yhtä useat yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen. Myös juomaveden laatuun melkein 90 prosenttia oli tyytyväisiä. Varsin tyytyväisiä oltiin myös kevyen liikenteen liikenneoloihin, kirjastopalveluihin ja jätehuoltoon, joihin noin neljä viidestä oli tyytyväinen. Vähiten tyytyväisiä oltiin katujen ja teiden hoitoon. Rungas puolet vastaajista katsoi, että Espoon kadut ja tiet on hoidettu hyvin.

Helsingiläisten terveystalvelujen käytössä uusia piirteitä

Kaupunki- ja kuntapalvelututkimus tarjoaa myös mahdollisuuden tutkia, miten asukkaiden palvelujen käyttö on ajan myötä muuttunut. Lisäksi iso aineisto antaa mahdollisuuden tarkastella, miten asioiden suhtaudutaan Helsingin eri alueilla.

Vuosi 2005 tuo uuden kuvan helsinkiläisten terveystalveluiden käytöstä. Suurin muutos on tapahtunut siinä, että nyt käytetään laajamittaisemmin sekä julkisen että yksityisen terveydenhuollon palveluja yhdistellen. Terveystalvelujen käyttö on myös kokonaisuudessaan lisääntynyt. Havaitaan myös, että yksityinen sektori on kasvattanut ”markkinaosuuttaan”. Muutokset liittyvät osin hammashuollon järjestämiseen. Hammashuollossa on tapahtunut kaksi lakiuudistusta lyhyen ajan sisällä, eli hoitoon pääsy tuli koskemaan kaikkia vuoden 2002 joulukuun alusta. Helsingissä asiakaskunta kasvoi muutamassa vuodessa kaksinkertaiseksi, mutta resursseja hammashuoltoon ei saatu kasvanutta kysyntää vastaavasti. Hoitotakuu astui puolestaan voimaan keväällä 2005. Helsingissä on purettu hammashoitojonoja kilpailuttamalla yksityisiä lääkäriasemia.

Taulukko 3. Avoterveydenhuollon kokonaiskäyttö Helsingissä vuosina 1983–2005, %

	1983	1989	1993	1997	2001	2005
Ei ole käyttänyt ko. terveystalveluja	17	20	18	19	16	9
Käynyt vain terveyskeskuksessa	18	16	23	24	23	16
Käynyt vain yksityislääkärillä	33	31	26	24	26	29
Käynyt molemmissa	33	32	34	33	35	46
N=	1 842	1 775	1 785	2 257	1 384	1 904

Asuinalueet muuttuvat

Monet tutkimuksessa käsiteltävät asiat ovat sen luonteisia, että niitä on mielenkiintoista tarkastella vastaajan asuinpaikan mukaan. Aluejaon pohjana ovat Helsingin postinumeralueet (79 kpl), joita yhdistelemällä päädyttiin 32 alueeseen. Kullakin alueella on vastaajia lähes 60, kuitenkin siten että Itä- ja Länsi-Pasilassa heitä on 36 ja Vuosaarissa (Pohjois-Vuosaari, Etelä-Vuosaari, Aurinkolahti) 90.

Kysymys tyytyväisyydestä oman asuinalueen rakennetun ympäristön viihtyisyyteen ja kauneuteen tuottaa mielenkiintoisen tuloksen. ”Korkeimmassa tyytyväisyysluokassa” ovat mm. arvostetut Pakilat, Kaivopuisto, Töölö ja Käpylä – mutta myös aikoinaan paljon parjattu Jakomäki-Suurmetsä, joka on muuttunut peruskorjausten myötä varsin toisenlaiseksi alueeksi kuin se oli alkuajoina. Jakomäen

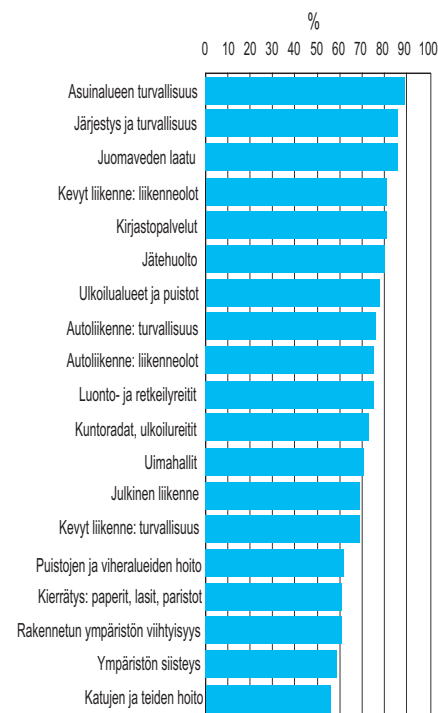
Taulukko 1. Tyytyväisyys lisääntynyt

Esppo	Tyytyväisiä, %	Muutos v:sta 2001, %-yksikköä
Vuokra-asunnon saanti	17	11
Ympäristön siisteys	59	9
Luonto- ja retkeilyreitit	75	8
Järjestys ja turvallisuus	86	7
Juomaveden laatu	86	7
Kevyt liikenne: liikenneolot	81	7
Uimahallit	71	6
Vesistöjen puhtaus	42	6
Asuinalueen turvallisuus	89	5
Peruskoulu	53	5
Puistot, viheral: hoito	62	5
Kevyt liikenne: turvallisuus	69	5
Luonnon suojele	38	5

Taulukko 2. Tyytyväisten osuus vähentynyt eniten

Esppo	Tyytyväisiä %	Muutos v:sta 2001, %-yksikköä
Palveluista tiedottaminen	53	-5
Urheilu- ja pelikentät	53	-5
Sisäliikuntatilat	34	-5
Torit ja torikauppa	30	-6
Terv.keskuksen lääkäripalv.	43	-7
Kunnan talousasioiden hoito	18	-13

Kuvio 3. Tyytyväisten osuus Esossa asioista, joista vähintään 80 % oli ilmaissut kantansa

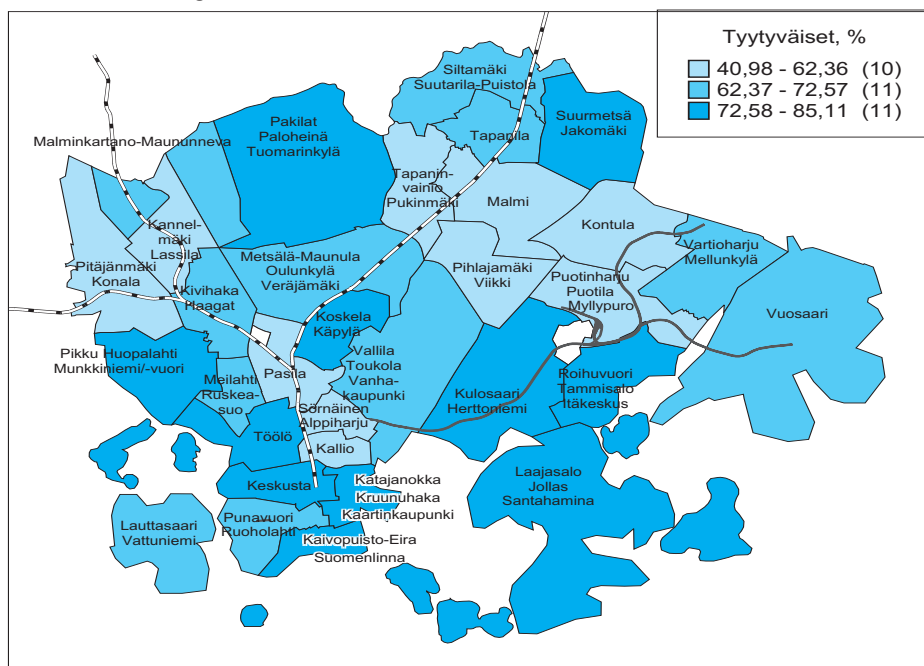

Lähde: Kaupunki- ja kuntapalvelut 2005

puolella asiaan tyytyväisiä oli 75 prosenttia, Suurmetsässä 78 prosenttia. Vuosaarissa samoin lukuihin päästään Aurinkolahdessa.

Helsingissä on muodostunut jo perinteeksi, että ulkomaalaiset kaupunkitutkijat viedään vierailulle jollekin tilastojen osoittamalle ns. ongelma-alueelle, ja yllätetään heidät kertomalla että nyt ollaankin jo perillä. Viimeksi kesällä 2005 eräs ranskalainen tutkija ihasteli EU:n lähiöprojekti kohteena olevaa Myllypuroa, ja totesi että täällä hän haluaisi viettää kesälomansa. (Niska 2005).

Kuvio 4. Tyytyväisyys oman asuinalueen rakennetun ympäristön viihtyisyyteen ja kauneuteen Helsingissä 2005

Lähde: Kaupunki- ja kuntapalvelututkimus 2005, Helsinki-aineisto. Helsingin kaupungin tietokeskus.

Lähteet:

Niska Ari (2005). Asuntojen hinnat, tulotaso ja asuinalueiden luonne. Kvartti 3/2005.

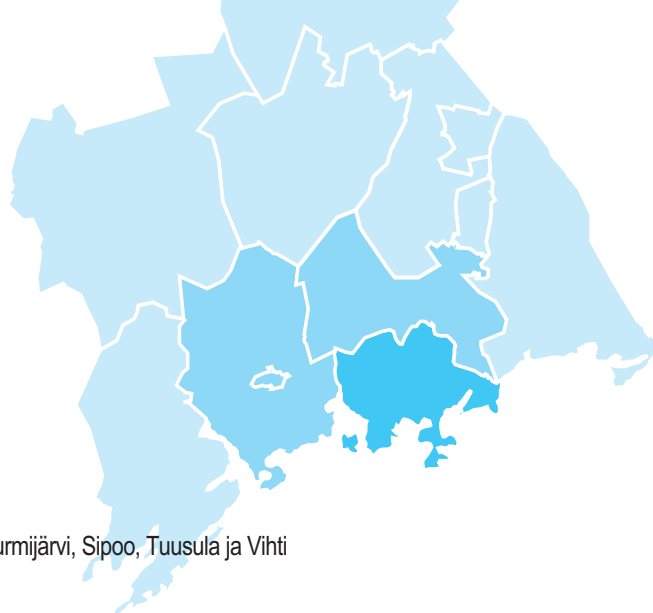
Kaupunki- ja kuntapalvelut 2005. Efeko Oy 24.10.2005. Tutkimuksia 241/2005.

Miettinen, Heikki: Kuntapalvelut 2001. Efektia Oy. Tutkimuksia 154-2001. Helsinki 2001.

Raportti helsinkiläisten tyytyväisyydestä palveluihin ja elämisestä kaupungissa ilmestyy Helsingin kaupungin tietokeskuksen Tutkimuksia -sarjassa vuoden 2006 alussa. Vertailukaupunkeina ovat Espoo ja Tampere.

1) **Suppea asuinkuntaindeksi** lasketaan palveluista, jotka ovat olleet kyselylomakkeella samanlaisina vuodesta 1983: Yleinen järjestys ja turvallisuus, kuluttajaneuvonta, sairaanhoito, nuorten ammatillinen koulutus, kansalais- ja työväenopistot, nuorten harrastustoiminta, katujen ja teiden hoito, kevyen liikenteen liikenneolot, liikenneolot autoilijan kannalta, julkinen liikenne, asuntojen, työpaikkojen ja palveluiden sijainti, pientalotontin saanti ja vuokra-asunnon saanti.

2) **Laajassa asuinkuntaindeksissä** on kartoitettu yhteensä 54 palvelua tai asiaa. Indeksä laskettaessa vastauksista on poistettu ”en osaa sanoa” vastaukset. Indeksien arvo on skaalattu asteikolle 1–5, jossa arvo 1 kuvaa kaikkein negatiivisinta suhtautumista, arvo 3 neutraalia suhtautumista ja arvo 5 myönteisintä suhtautumista. Indeksä laskettaessa eräitä asioita on painotettu. Painokertoimet ovat seuraavat: sairaalapalvelut 3, hammaslääkäripalvelut 3, peruskoulu 5, lasten päivähoido 3, terveyskeskuksen lääkäripalvelut 5 ja kaikki muut 1. Kuntapalvelututkimuksen suoritti Efeko Oy.

Aluejako

Pääkaupunkiseutu:	Helsinki, Espoo, Kauniainen ja Vantaa
Kehysalue:	Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Nurmijärvi, Sipoo, Tuusula ja Vihti
Helsingin seutu:	Pääkaupunkiseutu ja kehysalue
Uusimaa:	Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan maakunnat

Käsitteitä

Asunnon ostoaikomukset:

Niiden kotitalouksien osuus, jotka aikovat ostaa asunnon varmasti tai mahdollisesti seuraavan vuoden aikana.

Ilmanlaatuindeksi:

Ilman epäpuhtauksien (rikkidioksidi, typpidioksidi, häkä, otsoni ja hengitettävä pöly) kuukausittaisiin maksimiarvoihin perustuva indeksi.

Julkisen liikenteen matkustajat:

Helsingin sisäisen liikenteen matkustajamäärä.

Kuolleisuus (eli kuolevuus):

Käsitteellä tarkoitetaan kuolemista ilmiönä, jonka väestöllistä vaikutusta tutkitaan, tai mitä tahansa mittalukua, joka ilmoittaa kuolleiden osuuden (yleensä promilleina) väestöstä tai jostakin väestöosasta.

Lento- ja laivaliikenteen matkustajat:

Lähteneet ja saapuneet matkustajat yhteensä.

Myynti:

Helsingin seudulla sijaitsevien yritysten arvonlisäveron alainen myynti.

Palkkasumma:

Helsingin seudulla sijaitsevien yritysten maksama palkkasumma.

Rikokset:

Väkivaltarikokset – poliisin tietoon tulleet henkeen tai terveyteen kohdistuvat rikokset sekä siveellisyyserikokset. Omaisuusrikokset – poliisin tietoon tulleet varkaudet, näpistykset, ryöstöt, vahingon teot, moottoriajoneuvon luvattomat käytönnotot, petokset jne.

Saldoluku:

Saldoluvulla suhdanne- ja kuluttajabarometrissä kuvataan odotuksia, ja se saadaan, kun myönteisten vastausten prosentiosuuksista vähennetään kielteisten vastausten prosentiosuudet. Positiivinen luku kuvaa optimistisia odotuksia.

Tuotanto:

Kuvaa alueen yritysten ja muiden yhteisöjen tuotannollista aktiviteettia. 1) Helsingin seutu: Toimialoittaisten tuotannon kehitystä ennakoivien indikaattorien perusteella konstruoitu Helsingin seudun tuotannon ennakoiva kuvaaja. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto perustuu indikaattoreiden ennakoarvoihin. Tietolähde: Kaupunkitutkimus. 2) Suomi: Tilastokeskuksen Kansantalouden neljännesvuositilpidon bruttokansantuote kiintein hinnoin. Tuorein neljännes on Tilastokeskuksen julkaisema kokonaistuotannon ennakkotieto.

Työnvälitystilasto:

Työministeriön tilasto, joka perustuu työnhakijoiden rekisteriin. Työvoimatutkimuksen ja työministeriön luvut poikkeavat: työvoimatutkimuksen työttömyysasteet ovat 2–3 prosenttiyksikköä pienempiä.

Työttömyysaste:

Työttömien osuus työvoimasta.

Työvoimatutkimus:

Tilastokeskuksen otospohjainen kuukausittain tehtävä haastattelututkimus. Työllisyyttä koskevissa toimialoittaisissa tiedoissa on pienten toimialojen kohdalla suurehko virhemarginaali.

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

Ilmestyy vuonna 2005 viikoilla 9, 22, 35, 48

Toimitus ja julkaisija
Helsingin kaupungin tietokeskus
PL 5520
00099 Helsingin kaupunki
Faksi (09) 169 3200
www.hel.fi/tietokeskus/suunnat, www.ytv.fi

Lisätietoja:

Leena Hietaniemi, Helsingin kaupungin tietokeskus, p. (09) 169 3193
Tuula Lappalainen, Helsingin kaupungin tietokeskus p. (09) 169 3752
etunimi.sukunimi@hel.fi

ISSN 1455-819X

KUSTANTAJAT

Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta
(YTV)

Helsingin kaupungin tietokeskus

Espoon kehittämis- ja tutkimusryhmä

Vantaan tilasto- ja tutkimusyksikkö

Uudenmaan liitto

Uudenmaan työvoima- ja elinkeinokeskus

Helsingin kauppakamari